

WUR-onderzoek: Definitie van organische-stofrijke meststoffen in 6^e Actieprogramma onvoldoende

Een studie van WUR Open Teelten en NMI laat zien dat de criteria die het 6de Actieprogramma nitraat gebruikt voor het definiëren van organische-stofrijke meststoffen onvoldoende zijn uitgewerkt. De onderzoekers bevelen aan om naast het gehalte effectieve organische stof (EOS) en N-totaal ook fosfaat als criterium mee te nemen. Door dit te doen kan meer ruimte worden gecreëerd voor de aanvoer van organische stof naar de bodem, terwijl tegelijkertijd de risico's op uitspoeling van nutriënten worden beheerst.

In het 6de Actieprogramma Nitraatrichtlijn wordt voorgesteld om voor percelen met een hoge fosfaattoestand 5 kg fosfaat per hectare per jaar extra gebruiksruimte te geven om extra organische stof te kunnen aanvoeren. De eis daarbij is dat minimaal 20 kg fosfaat per hectare wordt toegediend in de vorm van mestsoorten die relatief veel bijdragen aan de organische stofopbouw in de bodem en een zo laag mogelijk risico op verlies van nutriënten naar grond- en oppervlaktewater met zich meebrengen.

Het 6de Actieprogramma noemt een hoog gehalte aan effectieve organische stof (EOS) en een hoge verhouding EOS/N-totaal als belangrijke criteria voor meststoffen die in aanmerking komen als bodemverbeteraar om het organische stofgehalte in de bodem te verhogen.

De verhouding EOS/P₂O₅ wordt niet als criterium genoemd, ervan uitgaande dat de beperkte hoeveelheid fosfaat die extra mag worden gebruikt, ertoe zal leiden dat wordt gekozen voor een organische stofrijke meststof met een zo laag mogelijk fosfaatgehalte.

Binnen de PPS Beter Bodembeheer hebben WUR Open Teelten en NMI een deskstudie uitgevoerd waarin is nagegaan welke criteria geschikt zijn voor de classificatie van organische-stofrijke meststoffen. Hierbij is gekeken naar gehalten EOS, de verhouding tussen EOS en een aantal N-fracties en de verhouding tussen EOS en P₂O₅.

De onderzoekers achten het wenselijk is om ook rekening te houden met het gehalte P₂O₅. Hoewel het waarschijnlijk is dat de beperkte extra P-ruimte die het 6^e Actieprogramma biedt, leidt tot de keuze voor organische-stofrijke meststoffen met een laag fosfaatgehalte, betekent dat niet automatisch dat daarmee ook het risico van nitraatuitspoeling laag is. De keuze voor producten met een lager fosfaatgehalte kan leiden tot een hogere toediening van N-organisch (en potentieel een hoger risico van nitraatuitspoeling).

De onderzoekers zijn voorts van mening dat er nog te veel onduidelijkheid is over de mate waarin bodemverbeteraars bijdragen aan de nitraatuitspoeling om op dit moment niet-werkzame stikstof als criterium te hanteren. Dit is de stikstof die mineraliseert in een periode dat er geen gewasopname is en risico geeft op uitspoeling. Ze bevelen aan om vooralsnog het totaalgehalte stikstof als criterium te hanteren, en het risico van nitraatuitspoeling nader te onderzoeken.

De onderzoekers stellen voor om voorlopig de volgende criteria te gebruiken voor de classificatie van organische stofrijke meststoffen in het 6de Actieprogramma:

- een hoge EOS-aanvoer per kg N-totaal (EOS/N-totaal) en per kg fosfaat (EOS/kg P₂O₅),
- of een hoge EOS-aanvoer per kg N-totaal per kg fosfaat (EOS/(N-totaal * P₂O₅))

Onderstaande grafieken classificeren een aantal organische meststoffen op basis van EOS/N-totaal en EOS/P₂O₅. Deze classificatie biedt een goede basis om de extra forfaitaire ruimte voor organische stofrijke meststoffen kwantitatief uit te werken in beleidsmaatregelen.

